ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ της 6ης Οκτωβρίου 1976 *

Στην υπόθεση 12/76,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε κατά το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίσου 1971 «για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις» στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του OBERLANDESGERICHT FRANKFURT AM MAIN μεταξύ

Industrie Tessili Italiana Como, με έδρα το Como (Ιταλία),

και

Dunlop AG, με έδρα το Hanau am Main (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας),

σχετικά με την ερμηνεία του όρου «τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή» του άρθρου 5 περίπτωση 1 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, H. Kutscher και A. O'Keeffe, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart και F. Capotorti, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 14ης Ιανουαρίου 1976, η οποία περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 1976, το OBERLANDESGERICHT FRANKFURT AM MAIN υπέβαλε στο Δικαστήριο βάσει του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (εφεξής η «Σύμβαση») ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 5, περίπτωση 1 της Σύμβασης.

2 Από τη Διάταξη περί παραπομπής συνάγεται ότι τα μέρη, στη διαφορά που εκκρεμεί κατόπιν εφέσεως ενώπιον του OBERLANDESGERICHT, ερίζουν ως προς τη διεθνή δικαιοδοσία του LANDGERICHT HANAU να αποφανθεί επί αγωγής που άσκησε μία επιχείρηση που είναι εγκατεστημένη στην περιφέρεια αυτού του δικαστηρίου κατά μίας ιταλικής επιχειρήσεως που έχει την έδρα της στο COMO σχετικά με την εκτέλεση συμβάσεως που αφορά την παράδοση, από την ιταλική επιχείρηση στη γερμανική επιχείρηση, μία παρτίδα από γυναικείες φόρμες για σκι.

3 Από τη δικογραφία συνάγεται ότι το εμπόρευμα είχε κατασκευαστεί από την ιταλική επιχείρηση σύμφωνα με τις οδηγίες της γερμανικής επιχείρησης και παραδόθηκε σε μεταφορέα που καθόρισε η γερμανική επιχείρηση στην έδρα του κατασκευαστή στο COMO.

Η γερμανική επιχείρηση, αφού παρέλαβε το εμπόρευμα και διέθεσε στην αγορά ένα μέρος από αυτό, θεωρεί, κατόπιν παραπόνων της πελατείας της, ότι οι φόρμες που παρέδωσε ο κατασκευαστής είναι ελαττωματικής ποιότητας και δεν αντιστοιχούν στις συμφωνηθείσες ιδιότητες μεταξύ των μερών. Για τον λόγο αυτό άσκησε ενώπιον του δικαστηρίου της έδρας της αγωγή κατά του ιταλού κατασκευαστή.

4 Επειδή το εν λόγω δικαστήριο έκρινε με παρεμπίπτουσα απόφαση της 10ης Μαΐου 1974, ότι ήταν αρμόδιο για να αποφανθεί επί της διαφοράς, η ιταλική

επιχείρηση άσκησε έφεση ενώπιον του OBERLANDESGERICHT της Φραγκφούρτης επί του Μάιν. Κατά τη γνώμη αυτού του δικαστηρίου το ζήτημα διεθνούς δικαιοδοσίας που ανέκυψε πρέπει να επιλυθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης.

Κατά την εκτίμησή του δεν υφίσταται μεταξύ των μερών καμία έγκυρη συμφωνία περί παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας υπό την έννοια του άρθρου 17 της Σύμβασης.

Αντιθέτως, το OBERLANDESGERICHT δεν αποκλείει τη δυνατότητα η δικαιοδοσία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου να στηρίζεται στο άρθρο 5, περίπτωση 1 της Σύμβασης βάσει του τόπου «όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή».

Προκειμένου να λυθεί αυτό το ζήτημα ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία αυτής της διάταξης.

Επί της διαδικασίας

5 Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Ιρλανδίας και το Ηνωμένο Βασίλειο κατέθεσαν παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της έγγραφης διαδικασίας, το Δικαστήριο ζήτησε από τους διαδίκους στην κύρια δίκη, από τα κράτη μέλη και από την Επιτροπή να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του ζητήματος αν τα νέα κράτη μέλη που δεν είναι μέρη της Συμβάσεως δικαιούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία περί της ερμηνείας της.

6 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2 της πράξης προσχωρήσεως, «τα νέα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προσχωρήσουν στις συμβάσεις που προβλέπονται από το άρθρο 220 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και στα πρωτόκολλα περί της ερμηνείας των συμβάσεων αυτών από το Δικαστήριο, που υπεγράφησαν από τα αρχικά κράτη μέλη, και να αρχίσουν για το σκοπό αυτό διαπραγματεύσεις με τα αρχικά κράτη μέλη για να επιφέρουν στα κείμενα αυτά τις αναγκαίες προσαρμογές».

Κατά το άρθρο 63, πρώτη παράγραφος της Σύμβασης, «τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν ότι κάθε κράτος που γίνεται μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας θα υποχρεωθεί να αποδεχθεί την παρούσα σύμβαση ως βάση για τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις με σκοπό να διασφαλίσει στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών και του κράτους αυτού την εφαρμογή του άρθρου 220 τελευταία παράγραφος της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας».

Τα νέα κράτη μέλη έχουν επομένως συμφέρον να διατυπώνουν τη γνώμη τους, όταν το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει σύμβαση, στην οποία υποχρεούνται να προσχωρήσουν.

7 Πρέπει να τονιστεί, επιπλέον, ότι το άρθρο 5 του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 προβλέπει ότι, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του προσαρτημένου πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου, που είναι εφαρμοστέες όταν το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί προδικαστικά, εφαρμόζονται και στη διαδικασία ερμηνείας της Σύμβασης.

8 Επομένως, τα νέα κράτη μέλη, για τα οποία ισχύουν τα άρθρα 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και 20 του πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου, δικαιούνται να καταθέτουν παρατηρήσεις σύμφωνα με τα άρθρα αυτά στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικά με την ερμηνεία της Σύμβασης.

Δεν μπορεί να αντιταχθεί σ' αυτό το συμπέρασμα το άρθρο 4, παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 που αναφέρεται σε μία ειδική διαδικασία, για την οποία δεν πρόκειται στην παρούσα δίκη.

Εξάλλου, στο πλαίσιο αυτού του πρωτοκόλλου, που είναι προγενέστερο της διεύρυνσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο όρος «συμβαλλόμενα κράτη» χαρακτηρίζει το σύνολο των κρατών μελών.

Γενικά ως προς την ερμηνεία της Σύμβασης

9 Κατά το άρθρο 220 της Συνθήκης ΕΟΚ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, εφόσον είναι αναγκαίο, να διεξάγουν μεταξύ τους διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν προς όφελος των υπηκόων τους τη θέσπιση κανόνων, οι οποίοι, στους διάφορους τομείς που απαριθμούνται σ' αυτή την διάταξη, αποβλέπουν στην διευκόλυνση της πραγματοποίησης της κοινής αγοράς. Η Σύμβαση θεσπίστηκε κατ' εκτέλεσην του άρθρου 220 και αποβλέπει, σύμφωνα με τους ρητούς όρους του προοιμίου της να θέσει σε εφαρμογή τις διατάξεις αυτού του άρθρου σχετικά με την απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, καθώς και την ενίσχυση στην Κοινότητα της έννομης προστασίας των εγκατεστημένων σε αυτή προσώπων.

Προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια στην κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων και στην λύση των διαφορών στο πλαίσιο των ενδοκοινοτικών σχέσεων στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις η Σύμβαση περιέχει, μεταξύ άλλων,

κανόνες που καθιστούν δυνατό τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων των κρατών μελών στο πλαίσιο αυτών των σχέσεων και διευκολύνουν την αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων.

Επομένως, η Σύμβαση πρέπει να ερμηνευτεί λαμβάνοντας υπόψη, συγχρόνως, την οικονομία και τους στόχους της, καθώς και τη σχέση της με τη Συνθήκη.

10 Η Σύμβαση χρησιμοποιεί συχνά εκφράσεις και νομικές έννοιες που αντλούνται από το αστικό, εμπορικό και δικονομικό δίκαιο και που μπορούν να έχουν διαφορετική σημασία ανάλογα με το κράτος μέλος.

Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν αυτές οι εκφράσεις και έννοιες πρέπει να θεωρηθούν ως αυτοτελείς και, επομένως, κοινές για το σύνολο των κρατών μελών ή αν πρέπει να θεωρηθούν ότι παραπέμπουν στους ουσιαστικούς κανόνες του εφαρμοστέου δικαίου, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, δυνάμει των κανόνων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του δικαστηρίου που πρώτο επελήφθη της διαφοράς.

11 Καμία από τις δύο δυνατότητες δεν επιβάλλεται κατ' αποκλεισμό της άλλης, δεδομένου ότι η σωστή επιλογή δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αναφορικά με κάθε μία από τις διατάξεις της Σύμβασης, κατά τρόπο, πάντως, που να διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητά της υπό το πρίσμα των στόχων του άρθρου 220 της Συνθήκης.

Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να τονισθεί ότι η ερμηνεία αυτών των εκφράσεων και εννοιών χάριν της εφαρμογής της Σύμβασης δεν προδικάζει το ζήτημα του ουσιαστικού κανόνα που εφαρμόζεται στην επίδικη κατάσταση.

Ως προς το ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο.

12 Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Σύμβασης «πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος του συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος: 1) ως προς τις διαφορές εκ συμβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή...».

Η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευτεί στο πλαίσιο του συστήματος παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που αποτελεί το αντικείμενο του τίτλου 2 της Σύμβασης.

Το σύστημα αυτό στηρίζεται σε μία γενική παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, δυνάμει του άρθρου 2, υπέρ του δικαστηρίου του τόπου της κατοικίας του εναγομένου.

Το άρθρο 5 προβλέπει εντούτοις ένα σύνολο ειδικών διεθνών δικαιοδοσιών, μεταξύ των οποίων μπορεί να επιλέξει ο ενάγων.

13 Αυτή η ελευθερία επιλογής θεσπίστηκε ενόψει της υπάρξεως, σε ορισμένες σαφώς καθορισμένες περιπτώσεις, συνδετικού στοιχείου ιδιαίτερα στενού μεταξύ αγωγής και του δικαστηρίου που καλείται να αποφανθεί επ' αυτής, αυτό δε χάριν της οικονομίας της δίκης.

Έτσι, σε περίπτωση διαφοράς που αφορά ενοχές εκ συμβάσεως, το άρθρο 5, περίπτωση 1 επιτρέπει στον ενάγοντα να προσφύγει στο δικαστήριο του τόπου όπου η παροχή «εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί».

Εναπόκειται στον επιληφθέντα της διαφοράς δικαστή να κρίνει, δυνάμει της Σύμβασης, αν ο τόπος όπου η παροχή εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί βρίσκεται εντός της κατά τόπο αρμοδιότητάς του.

Προς το σκοπό αυτό, πρέπει να καθορίσει, δυνάμει των κανόνων του εθνικού του ιδιωτικού δικαίου ποιος νόμος εφαρμόζεται στην επίδικη έννομη σχέση και να καθορίσει, σύμφωνα με το νόμο αυτό, τον τόπο εκτελέσεως της επίδικης συμβατικής παροχής.

14 Ενόψει των διαφορών που υφίστανται μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα των συμβάσεων και λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη, σ' αυτό το στάδιο της νομικής εξελίξεως, οιασδήποτε ενοποίησης του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου, δεν είναι δυνατό να δοθούν λεπτομερέστερα στοιχεία ως προς την ερμηνεία της αναφοράς του άρθρου 5, περίπτωση 1 στον «τόπο εκπληρώσεως» των συμβατικών παροχών.

Αυτό γίνεται ακόμη περισσότερο σαφές, καθόσον ο καθορισμός του τόπου εκπληρώσεως των παροχών εξαρτάται από το συμβατικό πλαίσιο, στο οποίο εντάσσονται αυτές οι παροχές.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναφορά της Σύμβασης στον τόπο εκπληρώσεως των συμβατικών παροχών δεν μπορεί να νοηθεί διαφορετικά από ό,τι ως παραπομπή στο εφαρμοστέο ουσιαστικό δίκαιο δυνάμει των κανόνων του εθνικού ιδιωτικού δικαίου του επιληφθέντος της διαφοράς δικαστή.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το OBERLANDESGERICHT της Φραγκφούρτης επί του Μάιν, με Διάταξη της 14ης Ιανουαρίου 1976, αποφαίνεται:

«Ο τόπος όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή», υπό την έννοια του άρθρου 5, περίπτωση 1 της Σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθορίζεται σύμφωνα με τον νόμο που διέπει την επίδικη παροχή κατά τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 6 Οκτωβρίου 1976.

Lecourt Kutscher O' Keeffe Donner

Mertens de Wilmars Pescatore Sørensen

Mackenzie Stuart Capotorti

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Οκτωβρίου 1976.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt